

Codice del candidato:

Državni izpitni center

SESSIONE AUTUNNALE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA NEL TERRITORIO BILINGUE DELL'ISTRIA SLOVENA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
B) Conoscenza e uso della lingua, produzione di una tipologia testuale breve

Lunedì, 29 agosto 2011 / 90 minuti (30 + 60)

Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.

Il candidato riceve una scheda di valutazione e un allegato staccabile contenente il testo oggetto della prova.

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulla scheda di valutazione.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 90 minuti: vi consigliamo di dedicare 30 minuti alla risoluzione della parte A, e 60 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 7 quesiti per la parte A e 14 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 20 punti nella parte A e 57 punti nella parte B, per un totale di 77 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte negli spazi appositamente previsti **all'interno della prova** utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in modo leggibile: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verrà assegnato il punteggio di zero (0).

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 2 bianche.

Izhodiščno besedilo

Mitja Košir: Paradiž v Peklu. Dnevnik, 6. oktober 2010, str. 38.

kjer tišina šepeta

Paradiž v Peklu

fotografija Mitja Košir

Prvi, spodnji in najlažje dostopni slap v soteski Pekel

Mitja Košir

1. »Kdor vstopiš, pusti zunaj upe vsake!«. Tako svari veliki Florentinec, ki je, kot pravi sicer nezanesljivo izročilo, temačno okolje pekla spoznaval v breznu nad Tolminom (v pregnanstvu gost tamkajšnje gosposke), ki mu danes pravimo »Dantejeva jama« in ki naj bi mu kot prispodoba služila pri pisanju Pekla, prvega dela znamenite Božanske komedije. Naš Pekel pa je vse prej kot peklensko brezno, polno grešnih duš, ampak je pravzaprav temu vzvišeno nasprotje, saj je eden zadnjih, redkih Paradižev v neposredni bližini slovenske prestolnice, kjer tišina ne le šepeta, ampak buči in gr-

mi – dobesedno, saj vodne gmote, ujete v skalne tesni, prekinjane s skalnimi pragovi, orglajo najmočnejšo simfonijo, ki jo zmorejo le trombe in bobni orkestra neponovljive narave.

Pekel (Pri Borovnici)

2. Tam, kjer se na vzhodu, pri Padežu, Pokojišču in Zavrhu visoka, planotasta Menešija prelomi k južnemu robu Ljubljanskega barja, se pod ustje Koželjskega grabna zaje globoka soteska Pekel, ki skozi z zgornjih nadstropij odteka hudourni potok Borovniščica. Njegove živahne brzice, utesnjene v globoke tolmine in sifone, v najstrmejšem delu soteske prekine petero visokih slapov, ki

mogočno grmeč pretakajo razpenjene vode prek izdolbenih žmul in previsov, dokler se ne umirijo globoko spodaj, kjer Borovniščica spet postane pohleven južni pritok barjanskih voda.

3. Izhodišče za vzpon skozi sotesko je pri gostišču Pekel, kamor pride mo iz Borovnice skozi vasico Ohonico. Najprej sledimo dobro označeni stezi skoraj po ravnem do dna soteske, ko pa se začnemo vzpenjati mimo živahnih skočnikov, že po nekaj minutah zremo prvemu od peterih slapov v razpenjeni obraz. Pot je vse bolj strma in marsikje tudi postavljena, pri višjem, drugem slapu pa se začne resno plezanje po zanesljivih, vendar strmih lestvah nad spoštljivo globino. Pot se

5. Pot sodi med zahtevne

Pot skozi sotesko Pekel je dobro označena in opremljena z zanesljivimi varovali, preko strmih, neprehodnih skalnih stopenj nam pomagajo lestve, preko globoke struge pa brvi, ponekod nad precejšnjimi prepadi, zato velja opozorilo, da pot skozi Pekel sodi med zahtevne in ni za vrtoglave. Posebej previdni moramo biti po obilnejšem deževju, ko potok Borovniščica narase in so skale ter varovala nad njo vlažne in drsljive. Ob ustju soteske, na koncu asfaltirane ceste iz Borovnice popotnike vabi gostišče Pekel. Več o soteski in poti skozi boste prebrali v knjigah Andreja Stritarja Izleti po ljubljanski okolici in Roka Kušlana Slapovi. Poglejte tudi na zemljevid Okolica Ljubljane 1: 50.000.

vzpenja preko navpičnih skalnih skokov mimo tretjega (vpisna knjiga!) in četrtega slapa do razpotja. Leva pot, ki se ves čas drži soteske in je speljana preko vrtoglavih brvi, pripelje do petega, zgornjega slapa, desna pot pa se vzpne ven iz soteske in se mimo Hudičevega zoba (še en namig na peklo) dvigne na rob planotaste Menešije.

4. Komur ni do sestopanja po isti poti, bodisi zaradi težavnosti bodisi zaradi želje spoznati kaj novega, naj nad petim slapom, pri vodnem začetju na tamkajšnji gozdni cesti poišče kažipot in markacije proti vasi Pokojišče. Sledi naj jim do razpotja, kjer ga bo kažipot usmeril navzdol k zaselku Pristava in skozenj po strmi stezi k gostišču Pekel.

Pagina bianca

A) Bralno razumevanje

Natančno preberite besedilo in rešite naloge.

1. Napišite, kaj in kje je Pekel?

(2 točki)

2. V katerem odstavku je opisana pot vzpona? Zapišite tri začetne in tri končne besede tega odstavka.

(2 točki)

3. Kateri odstavek opozarja pohodnika, pred čim?

(3 točke)

4. Na koga misli M. Košir s poimenovanjem »veliki Florentinec«?

(2 točki)

5. a) Kaj je Dantejeva jama in kje je?

- b) Zakaj se tako imenuje?

(4 točke)

6. Kaj avtor besedila primerja?

(3 točke)

7. Razložite, kaj v besedilu pomeni »Kjer tišina šepeta«.

(4 točke)

B) Poznavanje jezika, tvorjenje kratke besedilne vrste

1. Premi govor pretvorite v poročani govor. Besedo (zaimek) *vsake* zamenjajte z ustrežnejšo, nezaznamovano različico.

Veliki Florentinec svari: »Kdor vstopiš, pusti zunaj upe vsake!«

(3 točke)

2. Smiselno (v skladu s 1. odstavkom besedila) dopolnite naslednje povedi:

Pekel ni brezno grešnih duš, ampak

V Peklu voda grmi in buči, kot

(2 točki)

3. Ponazorite stavčno sestavo povedi s S-ji:

Leva pot, ki se ves čas drži soteske in je speljana preko vrtoglavih brvi, pripelje do petega, zgornjega slapa, desna pot pa se vzpne ven iz soteske in se mimo Hudičevega zoba dvigne na rob planotaste Menišije.

(3 točke)

4. Naslednjim besedam v levem stolpcu pripišite ustrezne pomenske razlage iz desnega stolpca.

graben _____	1. poglobljeni del rečne struge, kjer dela voda vrtinec
soteska _____	2. večji kamen, skala v rečni strugi, ki povzroča brzico
hudournik _____	3. mesto v reki, kjer skače voda čez kamenje in skale
brzica _____	4. gorski potok z zelo velikim padcem
tolmun _____	5. jarek
	6. ožja rečna dolina z zelo strmimi, deloma skalnatimi pobočji

(5 točk)

5. Na predvidena mesta zapišite po en primer za zahtevane besedne vrste iz iste besedne družine.

Glagol	Pridevnik	Samostalnik
_____	_____	deževje
_____	resen	_____
pretakati	_____	_____

(3 točke)

6. Preberite slovarski sestavek in dopolnite besedilo.

žmúla -e ž (ú) star. izboklina, nabuhlina: žmula pri odcepu veje / kostna žmula // grbina, vzpetina: pogled so mu zakrivali grmi, drevesa in nizke žmule

- star. zviti kaj v žmulo zvitek, svitek
- ♦ alp. trebušasta izboklina v skalovju, steni; teh. rahlo odebeljen stik, ki nastane pri uporovnem varjenju z večkratnim pritiskanjem, stiskanjem

Beseda žmula je slogovno zaznamovana, saj _____.

Sopomenki zanjo sta _____ in _____.

Slovarski sestavek vsebuje _____ in _____ gnezdo.

(3 točke)

7. Samostalnike postavite v orodnik dvojine in rodilnik množine.

Samostalnik	Orodnik dvojine	Rodilnik množine
pot	_____	_____
lestev	_____	_____
zob	_____	_____
barje	_____	_____

(4 točke)

8. Zapišite manjkajoče oblike za pridevnike.

Osnovnik	Primernik	Presežnik
zahteven	_____	_____
globok	_____	_____
_____	višji	_____

(3 točke)

9. Naslednjim glagolom določite glagolski vid in jim pripišite nasprotni vidski par.

Glagol	Glagolski vid	Vidski par
pridemo	_____	_____
umirijo se	_____	_____
spoznati	_____	_____
bo usmeril	_____	_____

(4 točke)

10. Zapišite ustrezne predložne zveze za izražanje prostorskih razmerij.

	Kje?	Od kod?	Kam?
rob	_____	_____	_____
Pekel	_____	_____	_____
vas	_____	_____	_____
cesta	_____	_____	_____

(4 točke)

11. Iz naslednjih lastnih imen tvorite vrstne pridevnike.

Borovnica _____

Pekel _____

Zavrh _____

Tolmin _____

(4 točke)

12. Popravite napako v povedi in pravilno poved zapišite na spodnjo črto.

Kažipot bo usmeril popotnika navzdol k zaselku Pristava in skozenj po strmi stezici k gostišču Pekel.

(1 točka)

13. Izpišite iz 5. odstavka (*Pot sodi med zahtevne*) po dva primera za vsako vrsto lastnega imena in jih vpišite v ustrezne stolpce v razpredelnici.

Osebno lastno ime	Zemljepisno lastno ime	Stvarno lastno ime

(3 točke)

Pagina bianca